

Mitä kuuluu PPWR-asetukselle marraskuussa 2026?

23.11.2026

EU:n uuden pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen eli tutummin PPWR:n soveltaminen alkoi 12.8.2026. Se on siten tullut osaksi myös Etelä-Pohjanmaalla toimivien mikrokokoisten elintarvikeyritysten ja elintarvikkeita jalostavien maatilojen pakkausarkea.

Asetuksen voimaantulon jälkeisten ensimmäisten kuukausien ajankohtaisiksi kysymyksiksi ovat nousseet erityisesti haitallisten aineiden rajoitukset pakkauksissa, pakkausten valmistajalle kuuluva vastuut, uudet pakkauksia koskevat asiakirjat sekä tuottajavastuun muutokset. Etenkin ruoka-alan pienillä yrityksillä, joilla ei ole resurssia palkata omaa PPWR-osaajaa, muutokset ovat aiheuttaneet hämmennystä tai tieto ei ole ollenkaan tavoittanut niitä.

Moniin yrityksiä askarruttaneisiin kysymyksiin saatiin vastauksia PPWR käytännössä -työpajasarjan ensimmäisessä osassa 26.10.2026. SEAMKin toteuttaman PAPPA-hankkeen järjestämässä tilaisuudessa selvennettiin, mitä pienen elintarvikealan toimijan on tiedettävä ja tehtävä nyt ja miten tuleviin pakkausmuutoksiin kannattaa varautua. Asioita käsiteltiin elintarvikealan mikroyritysten sekä elintarvikkeita jalostavien että alkutuotannon tuotteita pakkaavien maatilojen näkökulmasta. Tilaisuus herätti suurta kiinnostusta alueen yrityksissä aiheen ajankohtaisuuden ja haasteellisuuden vuoksi. Onneksi paikalle saatiin teemojen Suomen asiantuntijoiden parhaimmistot, PPWR-asetuksesta kertoi pakkausasiantuntija Heli Nykänen Package Testing & Research Oy:stä ja tuottajavastuusta ylitarkastaja Milla Kolehmainen Lupa- ja valvontavirastosta.

Pakkausten turvallisuus näkyväksi uusilla asiakirjoilla

PPWR:n myötä on asetettu uusia rajoituksia tietyille huolta aiheuttaville aineille, joita esiintyy myös elintarvikekontaktimateriaaleissa (Tukes, i.a.-a). Näitä ovat niin kutsutut elimistöön kertyvät PFAS-yhdisteet eli ”ikuisuuskemikaalit” sekä raskasmetallit.

PPWR:n myötä pakkauksille asetettujen uusien pitoisuusrajojen noudattaminen on 12.8.2026 alkaen osoitettava pakkausta koskevissa teknisissä asiakirjoissa. Niissä kuvataan pakkauksen käyttötarkoitus, rakenne ja materiaalit sekä esitetään vaatimusten täyttymistä osoittavat tiedot, kuten tarvittavat toimittajien asiakirjat, arviointien tulokset ja testausraportit. Asiakirjoista tulee käydä ilmi, mihin pakkaukseen ne liittyvät. Mikroyrityksen on huolehdittava, että se saa käyttämiään pakkauksia koskevat tekniset asiakirjat haltuunsa pakkauksen valmistajalta ja voi esittää ne tarpeen vaatiessa.

Lisäksi Nykänen (2026) muistutti puheenvuorossaan työpajaan osallistuneita yrityksiä, että vaikka elintarvikepakkauksessa ei olisi aiemmin käytetty PFAS-yhdisteitä tai raskasmetalleja ollenkaan, yrityksen täytyy nyt osoittaa se todeksi uudella erillisellä dokumentaatiolla. Tämä on siis yksi merkittävä muutos, joka koskettaa kaikkia elintarvikkeita pakkaavia yrityksiä koosta ja pakkausmateriaalista huolimatta.

Kuka on pakkauksen valmistaja ja mitä merkitystä sillä on?

PPWR-asetuksen myötä pakkauksiin liittyvät vastuut ovat muuttuneet ja yrityksellä voi olla nyt kaksi velvollisuutta; pakkausten valmistajan vastuu sekä pakkauksen tuottajavastuu.

Pakkauksen valmistajan tunnistaminen 12.8.2026 jälkeen on tärkeää, koska valmistaja vastaa pakkauksen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta valmistajalle kuuluvin teknisin asiakirjoin ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella (EU Declaration of Conformity).

PPWR:n mukaan pakkauksen valmistaja on yleensä toimija, joka päättää pakkauksen ominaisuuksista ja saattaa pakkauksen tai pakatun tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään. Enemmistö Etelä-Pohjanmaan ruoka-alan toimijoista on pieniä yrityksiä, joten niitä koskevat asetuksessa mikroyrityksille laaditut helpotukset.

Työpajassa tarkasteltiin Nykäsen mukanaan tuomien pakkausnäytteiden eri osia. Kyseinen nuudelipakkaus koostuu ainakin seitsemästä eri osasta sekä itse tuotteesta. Jokaisen osan kohdalla on erikseen selvitettävä, kenelle valmistajan vastuu ja tuottajavastuu kuuluvat (kuva: Elina Huhta).

Esimerkiksi jos mikroyritys teettää pakkauksensa tai pakatun tuotteen omalla nimellään tai tavaramerkillään Suomessa sijaitsevalla pakkaustoimittajalla, tällöin pakkauksen toimittanut yritys katsotaan pakkauksen valmistajaksi. Valmistajan vastuulle kuuluu pakkauksen vaatimustenmukaisuuden arviointi, asetuksen pakkauksia koskevista teknisistä asiakirjoista sekä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen laatimisesta vastaaminen (Tukes, i.a.-b). Sama tilanne pätee, mikäli mikroyritys teettää pakkauksen toisessa EU-maassa toimivalla pakkausvalmistajalla. Jos mikroyritys valmistaa pakkaukset itse tai ostaa ne EU:n ulkopuolelta, mikroyritys voidaan katsoa pakkauksen valmistajaksi vastuineen. Valmistajan vastuut kannattaa siksi selvittää jo pakkaustoimittajaa valittaessa.

Pakkausten valmistajan vastuu on kuitenkin eri asia kuin pakkausten tuottajavastuu. Se, kuuluuko pakkaus tuottajavastuun piiriin, yrityksen tulee selvittää jokaisen pakkauksen kohdalla erikseen.

Kuka vastaa pakkauksen kierrätyksestä?

Pakkausten tuottajavastuu perustuu Suomessa jätelakiin sekä EU:n jätedirektiiviin (Lupa- ja valvontavirasto, i.a.). Käytännössä sillä tarkoitetaan sitä, että yritys vastaa markkinoille saattamiensa pakkausten jätehuollosta

ja kierrätysten kustannuksista siinä maassa, mistä niistä tulee jätettä. Kyseessä on lakisääteinen velvoite, jonka tavoitteena on varmistaa, että pakkaukset päätyvät asianmukaiseen keräykseen ja kierrätykseen. Pakkausten tuottajavastuulla varmistetaan myös, että kuluttajat voivat kierrättää maksutta.

PPWR käytännössä -työpajassa Milla Kolehmainen Lupa- ja valvontavirastosta avasi tuottajavastuuta ja sen muutoksia erityisesti pienten elintarvikealan yritysten näkökulmasta. PPWR on tuonut muutoksia tuottajavastuuvelvoitteisiin 12.8.2026 alkaen. Nyt pakkauksen tuottajavastuu määräytyy pakkaustyypin ja yrityksen roolin mukaan, joiden rooli on tärkeää tunnistaa pakkauksen toimitusketjussa.

Yksinkertaisuudessaan tuottajavastuu jakautuu seuraavasti:

- **Myynti- ja ryhmäpakkaus:** tuottajavastuu on pakkaajalla tai pakatun tuotteen maahantuojalla/jakelijalla
- **Kuljetuspakkaukset:** tuottajavastuussa on pakkauksen valmistaja tai maahantuoja/jakelija
- **Palvelupakkaus:** tuottajavastuu kuuluu pakkauksen valmistajalle tai maahantuoja/jakelijalle

Mikroyrityksiä koskevat kuitenkin tietyissä tilanteissa poikkeukset (Kolehmainen, 2026). Jos mikroyritys hankkii Suomesta kuljetus-, palvelu- tai alkutuotannon pakkauksia, tuottajavastuu kuuluu lähtökohtaisesti tyhjän pakkauksen valmistajalle tai maahantuojalle. Vastaavasti jos mikroyritys valmistuttaa tuotteen ja sen pakkaamisen suomalaisella yrityksellä ja myy tuotteen Suomessa omalla tuotemerkillään tai ilman tuotemerkkiä, mikroyritys ei lähtökohtaisesti ole tuottajavastuussa, vaan myyntipakkauksen tuottajavastuu kuuluu valmistavalle yritykselle.

Mikroyrityksen asema ei kuitenkaan automaattisesti vapauta tuottajavastuusta. Työpajassa käytiin läpi muutamien käytännön esimerkkien avulla läpi mikroyritysten vastuuta. Esimerkiksi mikroyrityksen määritelmän täyttävä itse tuotteensa valmistava ja pakkaava leipomoon lähtökohtaisesti tuottajavastuussa markkinoille saattamiensa tuotteiden myynti- ja ryhmäpakkauksista.

Tuottajavastuuta ei voi sopimuksella siirtää toiselle yritykselle, vaan vastuu määräytyy lainsäädännön perusteella. Yrityksen kannalta tärkeintä onkin tunnistaa käyttämänsä pakkaustyypit, selvittää oma roolinsa toimitusketjussa ja varmistaa, mistä pakkauksista yritys on tuottajavastuussa.

Jos yritys on tuottajavastuussa, helpoin tapa velvoitteen hoitamiseen on liittyä tuottajayhteisöön. Yrityksen tulee myös kerätä tiedot niistä markkinoille saattamistaan pakkauksista, joista se on tuottajavastuussa ja ilmoittaa pakkaustiedot vuosittain tuottajayhteisön ohjeiden mukaisesti. Tuottajayhteisöt raportoivat seurantatiedot viranomaisille jäsentensä puolesta.

Mitä yrityksen kannattaa tehdä nyt?

Yrityksen kannattaa aloittaa tarkastelemalla käyttämiään pakkauksia ja ottaa yhteyttä pakkaustoimittajiinsa. Yhdessä selvitetään valmistajan vastuu, tarvittavat asiakirjat ja mahdolliset muutostarpeet. Tuottajavastuu tulee tarkistaa erikseen jokaisen pakkauksen kohdalla ja liittyä pakkauksen mukaiseen tuottajayhteisöön.

Työn tueksi PAPPA-hankkeessa on koottu PPWR pähkinänkuoressa -sivusto, josta löytyy tietoa erityisesti pienten elintarvikeyritysten ja maatilojen näkökulmasta. Sivulla avataan valmistajan vastuuta, mikroyritysten helpotuksia, tarvittavia pakkausasiakirjoja sekä PFAS- ja raskasmetallirajoituksia. Lisäksi sieltä löytyy tietoa tuottajavastuusta, muutosten aikatauluista ja valvovista viranomaisista sekä käytännön valmistautumislista

yrityksille. Sivustoa päivitetään ajantasaisesti.

Elina Huhta ja **Jasmine Erkkilä**
Kestävät ruokaratkaisut
SEAMK

Artikkeli on laadittu osana PAPPA – PArempia Pakkauksia ja PAkkausratkaisuja -hanketta. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja saanut EU:n maaseuturahoitusta Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskukselta.

Lähteet

Kolehmainen, M. (26.10.2026). *Pakkausten tuottajavastuu.* [Pdf]. Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontavirasto (LVV). (i.a.). *Tietoa tuottajavastuusta.*https://lvv.fi/ymparisto/tietoa-tuottajavastuusta

Nykänen, H. (26.10.2026). *PPWR käytännössä osa 1. – mitä pienen elintarvikealan toimijan pitää tietää nyt?* [Pdf]. Package Testing & Research.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). (i.a.-a). *Pakkauksissa rajoitetut aineet*. Haettu 11.11.2026, https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pakkaukset-ja-pakkausjatteet/pakkausten-kestavyys-merkinnat-ja-ymparisto vaittamat/pakkauksissa-rajoitetut-aineet

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). (i.a.-b). *Pakkauksen valmistajan velvoitteet*. Haettu 11.11.2026, https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pakkaukset-ja-pakkausjatteet/pakkausasetuksen-toimijoiden-velvoitteet/pak kauksen-valmistajan-velvoitteet